

Vilniaus lopšelis – darželis „Žiogelis“

Ikimokyklinio ugdymo programa

„AŠ AUGU, ŽAIDŽIU, PAŽIŪSTU DRAUGUS“

Vilnius

PRITARTA
Vilniaus miesto savivaldybės administracijos
Kultūros, švietimo ir sporto departamento
Švietimo skyriaus vedėjo
2007 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr 30-1664

PATVIRTINTA
Vilniaus lopšelio-darželio „Žiogelis“
direktorės 2007 m. rugsėjo 4 d.
įsakymu Nr.5

Vilniaus lopšelio – darželio „Žiogelis“

Ikimokyklinio ugdymo programa

„AŠ AUGU, ŽAIDŽIU, PAŽIŪSTU DRAUGUS“

TURINYS:

I. Bendrosios nuostatos	3
II. Ikimokyklinio ugdymo(si) principai	5
III. Programos tikslas ir uždaviniai	7
IV. Ugdymo(si) turinys	8
V. Ugdymo(si) pasiekimų vertinimas	17
VI. Literatūra	18

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

Vilniaus lopšelis – darželis “Žiogelis” – Vilniaus savivaldybės biudžetinė, nesiekianti pelno ikimokyklinio vaikų ugdymo institucija, padedanti tėvams vykdyti vaikų ugdymo funkcijas. Ji savo veiklą grindžia Lietuvos Respublikos Konstitucija, Švietimo ir kitais įstatymais, Vyriausybės nutarimais, steigėjo norminiais teisės aktais ir lopšelio – darželio nuostatais. Darželio steigėjas - Vilniaus miesto savivaldybės taryba. Darželio veiklos koordinatorius – Vilniaus savivaldybės administracijos Švietimo skyrius. Ugdymo forma dieninė. Pagrindinė veiklos rūšis - ikimokyklinis ugdymas.

Lopšelio-darželio “Žiogelis” ikimokyklinio ugdymo programa siekiame tenkinti pagrindinius vaiko poreikius – saugumo, sveikatos ir užtikrinti vaiko teisę tinkamai ugdytis. Kurdami lopšelio-darželio ugdymo programą pedagogai vadovaujasi tėvų nuostatomis, lūkesčiais ir poreikiais, prisiima atsakomybę už vaikų visuminį ugdymą(si), būtinausių vaiko poreikių: fizinio ir psichinio saugumo, judėjimo, žaidimo, bendravimo ir bendradarbiavimo, pažinimo, saviraiškos tenkinimą. Ugdymo programoje atsižvelgiama į individualiuosius ir specialiuosius (gabių, dvikalbių, socialinės atskirties aplinkoje augančių vaikų ir kt.) poreikius.

Lopšelio-darželio grupėse ugdomi vaikai nuo 1,5 iki 7 metų. Darželis organizuoja ankstyvojo amžiaus, ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų ugdymą. Įstaigoje veikia aštuonios grupės: septynios lietuvių ugdomąją kalbą ir viena grupė (mišraus amžiaus) lenkų ugdomąją kalbą. Komplektuojant grupes lanksčiai prisitaikoma prie vaikų amžiaus ir bendruomenės poreikių. Lopšelio – darželio lietuvių grupes lanko apie 35% kitakalbių šeimų vaikų, nes jų tėvai pageidauja ugdymo valstybine kalba. Dauguma vaikų auga palankioje socialinėje aplinkoje, gerai aprūpinti. Mūsų lopšelis-darželis vienintelė ikimokyklinė įstaiga mikrorajone.

Ugdytinių tėvelių apklausa parodė, kad tėvai pageidauja visapusiško vaikų ugdymo. Tėvai nori, kad ypatingas dėmesys būtų skiriamas vaiko taisyklingos tarties ir žodyno formavimuisi. Tėvai išskyrė vaiko socialinių įgūdžių ugdymą ir pageidauja ugdyti empatiškumą kaip sėkmingo bendravimo pamatą: formuoti teigiamą savivertę, padėti suprasti ir priimti savo ir kitų jausmus, valdyti emocijas ir elgesį, skirti dėmesį neverbalinei komunikacijai, bendravimo taisyklių aiškinimui. Tėvai pageidauja, kad būtų sudarytos individualių ugdymosi poreikių patenkinimo galimybės. Šalia to, tėvai nori papildomo vaikų ugdymo: šokių, muzikos, kūno kultūros būrelių.

Lopšelis – darželis įsikūręs atokiau nuo miesto centro, išpūdingos gamtos apsuptyje, šalia Pavilnio regioninio parko. Kaimynystėje įsikūrusi Jaunųjų gamtininkų stotis. Netoliese yra

žirgynas, Jokūbo kalnas, Vilnelės upė, Belmonto kriokliai, Pučkorių atodanga. Pavilnio mikrorajonas - privačių namų ir kotedžų kvartalas, paskutiniu laiku plečiasi, daugėja naujakurių, daugėja ir vaikų lankančių mūsų įstaigą skaičius.

Įstaigos pedagogai – patyrę, rūpestingi žmonės, gebantys skirti dėmesį kiekvienam vaikui, pripažįsta vaiko kultūrą – kaip vertybę. Tai kompetentingi, gebantys keistis, aktyviai ieškantys naujovių ir jas įgyvendinantys, įgiję kvalifikacines kategorijas. Įstaiga yra besimokanti organizacija, jos veikla nuolat vertinama, tobulinama. Pedagogai geba pagrįsti savo veiklą, ją sisteminti ir skleisti pozityvią darbo patirtį.

Lopšelyje-darželyje pedagogai dirba vadovaujantis nacionaline kūrybinio kompleksinio ugdymo programa “Vėrinėlis”. Ypatingą dėmesį skiriame vaikų emocinio intelekto ugdymui(si), vadovaujantis psichologų D.Golemano, A.Adlerio, pedagogų R.Šteinerio ir R.Snyder ir M.Snyder idėjomis. Įstaigoje atlikti emocinio intelekto ugdymo(si) tyrimai. Remiantis minėtų autorių idėjomis, vaikų empatiškumas ugdomas kasdieninės įvairios veiklos metu, ugdytojai ir ugdytiniai mokosi vieni iš kitų draugiškai bendradarbiaudami.

Pedagogai glaudžiai bendradarbiauja su tėvais, nuolat organizuoja vakarones, kartu kuria projektus, bendruomenės šventes. Tėvai aktyviai dalyvauja ugdymo procese.

Įstaigos pedagogai dalyvauja tarptautiniame projekte “Zipio draugai”, nuolat dalyvauja mieste, šalies renginiuose, kuriuose kelia savo kvalifikaciją. Darželio pedagogai bendradarbiauja su “Vilnies” pradinės mokyklos, Naujosios Vilnios rajono darželių pedagogais, Naujosios Vilnios kultūros centru, Respublikine Jaunųjų gamtininkų stotimi.

Ši programa parengta vadovaujantis valstybiniais ikimokyklinį ugdymą reglamentuojančiais dokumentais, norminiais teisės aktais, bei lopšelyje – darželyje “Žiogelis” sukaupta patirtimi. Programa nuolat atnaujinama, tobulinama atsižvelgiant į vaikų poreikių pasikeitimų analizės rezultatus, tėvų lūkesčius ir pageidavimus, pedagogų pastebėjimus ir rekomendacijas.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) PRINCIPAI

Vilniaus lopšelyje – darželyje “Žiogelis” vaikų ugdymas(is) grindžiamas vadovaujantis šiais principais:

Tautiškumo principas. Gaivinti ir puoselėti tradicines kultūros vertybes:

- Vilniaus krašto tradicijas, papročius, tautos etnokultūros vertybes integruoti į vaiko kasdieninį gyvenimą;

- padėti vaikui visą, kas jį supa, įprasinti per vertybines, dorovines žmogaus nuostatas.

Humaniškumo principas. Kiekvienas vaikas yra vienintelis, unikalus, vertinamas kaip asmenybė:

- sudaryti vaikui daugiau galimybių pažinti ir išreikšti save, savo gebėjimus ir kūrybiškumą;

- ugdymas grindžiamas vaikui asmeniškai reikšmingais, prasmingais faktais, procesais, problemomis.

- taikyti skirtingus poveikio būdus, metodus, ugdyti vaikus pagal individualizuotas programas;

- ugdyti vaikus, atsižvelgiant į individualias jų savybes, ugdymo šeimoje tradicijas ir vaikų patirtį.

Socialinio ir emocinio kryptingumo principas. Gerbti ugdytinio nuomonę, suteikiant jam pačiam teisę rinktis veiklą ir veikti savaip:

- sudaryti sąlygas vaiko kultūros puoselėjimui, vaiko socialinei patirčiai ir įgūdžiams, įgytiems šeimoje, bendruomenėje, grupėje;

- ugdyti vaiko empatiškumą, gebėjimą pozityviai reikšti savo emocijas, bendraujant ir bendradarbiaujant, meninės raiškos būdais.

Demokratiškumo principas. Siekti lygiavertės vaiko ir suaugusiojo partnerystės:

- išlaikyti pusiausvyrą tarp pačių vaikų pasirinktos ir auklėtojos siūlomos veiklos;

- pratinti vaikus imtis atsakomybės už savo veiklą;

- šeimos ir darželio sąveiką grįsti tėvų ir pedagogų iniciatyvų derinimu, partnerystės plėtojimu.

Integracijos principas. Garantuoti vaiko asmenybės fizinio, psichinio ir socialinio ugdymo darną:

- formuoti vientisą vaizdą apie supantį pasaulį;

- siekti vaiko ugdymo šeimoje ir darželyje darnos.

Nuoseklumo ir perimamumo principas. Siekti veiksmų suderinamumo ir perimamumo:

- vesti vaiką nuo artimų (šeimos, namų, aplinkos, gimtosios vietovės, gamtos) prie tolimų reiškinių (vietovės, tėviškės, gamtinės, daiktinės bei istorinės aplinkos, pasaulio ir kt.) pažinimo;
- siekti, kad vaikas darniai pereitų nuo ugdymosi šeimoje prie ankstyvojo, ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo.

III. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Tikslas: Atsižvelgiant į pažangiausias mokslo ir visuomenės raidos tendencijas, kurti sąlygas padedančias vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, taip pat ir etninės, socialinius, pažintinius poreikius.

Uždaviniai:

- Saugoti ir stiprinti vaiko fizinę ir psichinę sveikatą, tenkinant jo poreikius: judėjimo, saugumo, bendravimo ir kt.
- Sudaryti vaikui kuo palankesnes sąlygas perimti tėvų, protėvių, tautos kultūros vertybes, dorinio elgesio normas.
- Užtikrinti sėkmingą vaiko socializaciją, ugdyti vaiko empatiškumą kaip sėkmingo bendravimo pamatą: formuoti teigiamą savivertę, padėti suprasti ir priimti savo ir kitų jausmus, valdyti emocijas ir elgesį, skirti dėmesį neverbalinei komunikacijai, bendravimo taisyklių aiškinimui.
- Ugdyti sakytinę vaiko kalbą kaip saviraiškos, bendravimo priemonę, ypatingą dėmesį skirti vaikų taisyklingos tarties formavimuisi, turtinti aktyvųjų žodyną.
- Žadinti vaiko poreikį pažinti supantį pasaulį, veikiant natūralioje gamtinėje, sociokultūrinėje aplinkoje, padėti vaikui pajusti savo galimybes ir vertę, sudarant sąlygas tirti, eksperimentuoti, improvizuoti, kurti.

IV. UGDYMO(SI) TURINYS

Lopšelio-darželio “Žiogelis” ugdymo(si) pagrindas – nacionalinė ikimokyklinio ugdymo programa “Vėrinėlis”.

Lopšelio-darželio “Žiogelis” ikimokyklinio ugdymo programoje numatytas ugdymo turinys – tai tik orientyras, nevaržantis pedagogo, leidžiantis jam kūrybingai organizuoti savo veiklą, ją įvertinti ir koreguoti, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko amžių, jo patirtį, vaiko bei grupės individualumą. Ugdymo(si) būdus bei metodus pedagogai gali laisvai rinktis, lanksčiai, kūrybiškai taikyti siūlomą ugdymo turinį – planuoti veiklą, parinkti ugdomąją medžiagą.

Atsižvelgiant į įstaigos veiklos specifiškumą, lopšelio-darželio “Žiogelis” programa papildoma projektine veikla. Projektai numatomi, keičiami, atsižvelgiant į vaikų amžių, poreikius ir tėvų lūkesčius.

Įstaigos ikimokyklinio ugdymo(si) programoje vadovaujamosi šiais metodais:

- **Žaidybinis metodas**, kuris skatina vaikų teigiamas emocijas, padeda formuoti socialiniams įgūdžiams, natūraliu būdu sukcentruoti dėmesį į ugdomąją veiklą;
- **Vaizdinis metodas**, nukreiptas į vaizdinių formavimą apie vaikus supančio pasaulio objektus ir reiškinius;
- **Praktinis metodas**, kurio pagalba vaikams padedama per veiklą pažinti ir suprasti juos supančią aplinką;
- **Žodinis metodas** (pasakojimas, pokalbis) suteikiantis galimybę perduoti informaciją;
- **Kūrybinis metodas**, sudarantis sąlygas vaikams kelti ir įgyvendinti savo idėjas, ieškoti problemų sprendimo būdų.
- **Projektinis metodas**, padedantis formuoti įvairesnį ugdymo procesą.

Metodai nėra statiški, jie papildomi, atnaujinami, atsižvelgiant į vaikų norus, pedagogų sumanymus, vietas, šeimos rekomendacijas, pedagogų gerą patirtį.

Veiklos turinys išdėstomas temomis. Tema plėtojama, besiremiant įvairiais metodais, užtikrinant ugdymo turinio kaitą, lanksčiai integruojant ugdymo sritis, individualizuojant ugdymą, jo turinį orientuojant į vaiko gyvenimui ir ugdymuisi reikalingų kompetencijų plėtojimą. Tema siekiama susieti į visumą vaiko išgyvenimus, atradimus, bandymus. Siūloma ir pasirinkta tema gali būti ilgalaikė ar trumpalaikė, tapti vaikų, pedagogų, tėvų idėjų, sumanymų, kūrybos šaltiniu, apimant veiklą ne tik darželyje, bet ir už jo ribų.

Pagrindinis ugdymo turinio plėtojimo principas – “Čia ir dabar” - vaikų ugdyma(s) grindžiamas šiandieniniais vaikų interesais, susidariusia situacija, kylančiomis problemomis.

Ugdymo(si) aplinka.

Ugdymo(si) aplinka modeliuojama, keičiama, turtinama orientuojantis į vaiko amžių, jo poreikius, galimybes, ugdymo(si) tikslus bei uždavinius. Aplinka – viena iš svarbiausių ugdytojų. Lopšelyje-darželyje “Žiogelis” ugdymo(si) aplinka yra:

- Garantuoja palankias sąlygas vaikų fiziniam, emociniam ir protiniam ugdymui(si).
- Saugi, jauki, natūralių, ramių spalvų ir paprasta.
- Patogi vaikams ir lengvai pertvarkoma pagal ugdymo tikslus ir metodus, vaikų fizinių išsivystymą, grupės tradicijas.
- Estetiška ir funkcionali, skatinanti savarankiškai veikti, pasirinkti mėgiamą užsiėmimą.
- Nuolat vykdomas tolesnis vaikų aplinkos įvairinimas, papildymas nauja įranga bei metodinėmis priemonėmis.

Lopšelio – darželio “Žiogelis” aplinka aprūpinta įvairiomis priemonėmis, skatinančiomis vaiko aktyvumą, norą pažinti, stebėti, kurti, tyrinėti, ieškoti, atrasti, bendrauti ir bendradarbiauti. Erdvės vaikų veiklai ir priemonės išdėstytos orientuojantis į vaikų interesus, kylančius sumanymus, žadina savaiminį perėjimą nuo vienos veiklos rūšies prie kitos. Ugdymo(si) priemonės – tikslingos, veiksmingos, įvairios ir keičiamos pagal plėtojamos temos tikslus. Lopšelyje – darželyje yra šios ugdymosi priemonės: tautinio ugdymo (žemėlapiai, tautodailės reprodukcijų rinkiniai, smulkioji tautosaka, tautiniai rūbai, tautinė simbolika ir kt.), supančio pasaulio pažinimui (žmonių buities, profesijų atributai, transporto priemonės, įrankių rinkiniai, eismo ženklai, gyvūnų, paukščių figūrėlės ir kt.), komunikacinių gebėjimų ugdymui (enciklopedijos, paveikslai, žurnalai, vaikiškos knygelės, pasakų įrašai, telefonai, audio aparatūra, kompiuteriniai žaislai ir kt.), socialinių įgūdžių raidai (priemonės siužetiniams – vaidmeniniams žaidimams, aprangos elementai, emocinio intelekto ugdymo priemonės), meniniam ugdymui (tapymui, piešimui, lipdymui, muzikavimui, vaidybai ir kt.), judesių ugdymui (kamuoliai, šokdynės, lankai, virvės, kėgliai, taikiniai ir kt.). Visos priemonės, žaislai, knygos ir kt. išdėstyti taip, kad būtų prieinami vaikams, skatintų jų žingeidumą, norą žaisti.

Tema: AUGU STIPRUS, SAUGUS IR SVEIKAS

Temos vaikų veiklai	Ugdytinios kompetencijos	Vaiko veiksenos
<p>“Judam, krutam – aš katytė, aš paukštelis, aš debesėlis”</p> <p>“Mano kojėlės – kad bėgiočiau”</p> <p>“Aš panašus į kitus ir visiškai skirtingas”</p> <p>“Mažieji sveikuoliai”</p> <p>“Sveikas ir ligonis. Kodėl žmonės serga”</p> <p>“Skanu – neskanu, sveika – nesveika”</p> <p>“Kaip šiandien rengsimės?”</p> <p>“Kaip aš augu?”</p> <p>“Saugau save ir kitus”</p> <p>“Drąsūs, stiprūs, vikrūs”</p> <p>“Būsiu stiprus kaip tėtis”</p> <p>“Mano dienele”</p> <p>“Basomis per žemę”</p> <p>“Sukam kelionių ratą”</p>	<p><i>Sveikatos saugojimo:</i> Geba nuo mažens rūpintis savo sveikata ir saugumu.</p> <p>Nori judėti, augti stiprus, ištvėrimingas, drąsus, sveikas.</p> <p>Geba derinti rankų judesius, atlieka manipuliacinius veiksmus.</p> <p>Geba laikytis asmens higienos taisyklių.</p> <p>Geba savarankiškai saugiai judėti, pasirinkti tinkamą žaidimą.</p> <p><i>Socialinė ir emocinė:</i> Geba išreikšti save judesiu, kūno poza.</p> <p>Geba bendrauti ir bendradarbiauti su kitais.</p> <p>Geba suprasti savo ir kito išgyvenimus.</p> <p>Geba žodžiu išreikšti išgyvenimus, apibūdinti problemas.</p> <p><i>Pažinimo:</i> Turi elementarių žinių apie maisto ir mitybos poveikį sveikatai.</p> <p>Pažįsta savo kūną, suvokia jo galimybes, siekia visapusiškai pažinti save.</p> <p>Turi elementarių žinių apie ligas ir kaip jų išvengti.</p> <p>Turi elementarių žinių apie vaistus ir žalingus įpročius.</p> <p><i>Meninė:</i> Geba improvizuoti, kurti judesius.</p> <p>Geba laisvai, koordinuotai judėti.</p>	<p>Aktyviai veikia grupėje, salėje ir lauke.</p> <p>Fizinio ugdymo, ryto mankštos, laisvos veiklos metu išbando judėjimą vietoje, keičiant padėtis, judėjimą skirtingu tempu, skirtingomis kryptimis.</p> <p>Išbando įvairius vaikščiojimo, ropojimo, šliaužimo, lindimo, šokinėjimo, kamuolio mėtymo, gaudymo būdus ir t.t.</p> <p>Lavina(si) rankų, kojų, kūno judesių tikslumą, taisyklingo kvėpavimo įgūdžius, koordinaciją, jėgą, ugdomi taiklumą, kūno saviraiškos gebėjimą ir kt.</p> <p>Derina jutimus ir motoriką ryšiuose akis – ranka – daiktas.</p> <p>Sužino, kur ir kaip judėti saugu ar pavojinga.</p> <p>Įvairiai judėdamas tyrinėja supančią erdvę, sportines priemones.</p> <p>Atlieka saviruošos, asmens higienos darbus - naudojasi nosinaite, šukomis, prausiasi muilu, rankšluosčiu, tualetu, valosi dantis.</p> <p>Teisingai naudojasi stalo įrankiais, mandagiai elgiasi prie stalo, tvarkingai valgo.</p> <p>Savarankiškai apsirengia ir nusirengia.</p> <p>Rungtyse, estafetėse išbando savo jėgas, vikrumą, drąsą, išmoksta laimėti ir pralaimėti.</p> <p>Su draugais ir pedagogais dalinasi džiugiais ir skaudžiais išgyvenimais.</p> <p>Žaidžia tradicinius, sportinius žaidimus, žaidimus su taisyklėmis, atlieka fizinius pratimus.</p> <p>Saugiai reiškia savo emocijas, laikosi susitarimų, taisyklių, tvarkos.</p> <p>Dalyvaudamas išvykose, šventėse, pramogose, pajunta buvimo drauge džiaugsmą.</p>

Tema: KALBOS LOBIAI

Temos vaikų veiklai	Ugdytinios kompetencijos	Vaiko veiksenos
<p>“Pastebėk ir pavadink”</p> <p>“Svečiuose pasaka”</p> <p>“Mano knygelės”</p> <p>“Šilti jausmai baltais žodeliais sninga”</p> <p>“Mus kalbina knygos lapeliai”</p> <p>“Baltos lankelės – juodos avelės”</p> <p>“Šimtai kalbų”</p> <p>“Kai knygelė gimsta”</p>	<p><i>Bendravimo ir bendradarbiavimo:</i> Geba bendrauti, suprasti, kalbėti, aiškintis, atrasti žodžių ir kalbos prasmę. Geba išreikšti mintį žodžiais, sakiniais, juos modeliuoti siekiant kalbos taisyklingumo.</p> <p><i>Emocinė ir socialinė:</i> Geba natūraliai, laisvai, gyvai, nesivaržydamas kalba išreikšti patirtus įspūdžius.</p> <p>Laikosi kalbinio bendravimo etikos.</p> <p><i>Pažinimo:</i> Kuria, eksperimentuoja su garsais, skiemenimis, žodžiais ir jų deriniais. Gėrisi ir gerbia taisyklingą, vaizdingą, turtingą kalbą. Ugdosi kalbos jausmą ir intuíciją. Geba taisyklingai vartoti prielinksnius, žodžių galūnes. Supranta gimtosios kalbos savitumą, žino, kad yra daug kalbų, tarmių. Domisi knyga.</p> <p><i>Meninė:</i> Geba pajusti kalbos grožį, skambumą, ritmą, deklamuoiant, pasakojant, dainuojant. Geba suvokti kalbos perkeltinę prasmę, suvokti ir vartoti dviprasmybes, absurdus, humorą, fantazijas.</p>	<p>Kalba kitam, kalbasi bendraudami tarpusavyje, su draugais, pedagogais, pasakoja patirtus įspūdžius, nutikimus, apibūdina daiktus, reiškinius, seka pasakas, klausinėja, prašo, pašaukia, įvardija, deklamuoja, dalyvauja pokalbyje, svarstymuose, diskusijose, intonuoja, inscenizuoja ir kt.</p> <p>Stengiasi kalbėti taisyklingai, gyvai, įtaigiai.</p> <p>Pratinasi klausytis, girdėti, išklausyti, klausosi grupės draugų, pedagogų, svečių ar kitų suaugusiųjų pasakojimų, pokalbių, sekimo, deklamavimo, skaitomų grožinės ir pažintinės literatūros kūrinių, muzikos įrašų ir kt.</p> <p>Intuityviai perima etninę lietuvių kalbos reikšmių ir prasmių paveldą, klausosi lietuvių liaudies pasakų, dainų, žaidimų, patarlių, priežodžių, greitakalbių, ir kt.</p> <p>Pajunta ryškiausius tarmės ir bendrinės kalbos skirtumus, įvairių tekstų stiliaus skirtingumą.</p> <p>Klauso, atpažįsta, vardija, pasirinkdami kalbinę raišką, papildydami ją mimika, pantomimika, pažymėdami sutartiniais ženklais ir pan.</p> <p>Domisi knygomis, periodiniais leidiniais, dalyvauja turtinant grupės biblioteką, padedamas suaugusiųjų rūpinasi ja, taiso apiplyšusias knygutes, jas aplenkia, saugo.</p> <p>Kuria išgalvotas istorijas, pasakas be galo, juokų pasakas, pasakas apie gyvūnus ir t.t., keičia pasakos pabaigą, pradžia, įvykių seką, įveda naujus veikėjus ir t.t., kuria skaičiuotes, eilėraščius, garsus, iliustruoja knygas, kuria savos kūrybos knygutes, laikraštukus, lankstinukus, skelbimus, kvietimus, atvirukus ir t.t., mėgdžiojimus, greitakalbes, žaidimus, žaidžia žodžiais, kuria naujus žodžius.</p>

Tema: AŠ IR KITI

Temos vaikų veiklai	Ugdytinios kompetencijos	Vaiko veiksenos
<p>“Pažintis su draugais ir grupe”</p> <p>“Aš tarp žmonių”</p> <p>“Jaučiu, myliu, dėkoju”</p> <p>“Aš noriu suprasti kitą”</p> <p>“Šeimoje saugūs ir mylimi”</p> <p>“Atrask, kas mus sieja”</p> <p>“Mano elgesys. Kitų palankumas ir saugumas”</p> <p>“Aš gyvenu jausmų pasaulyje”</p> <p>“Pabūsiu sau teisėju”</p> <p>“Kodėl reikia taisyklių”</p> <p>“Šeimos šventės ir tradicijos”</p> <p>“Sustok, pagalvok, daryk”</p> <p>“Dviese ir visi kartu. Kaip susirasti draugų”</p>	<p><i>Bendravimo ir bendradarbiavimo:</i> Žino svarbią asmeninę informaciją ir geba pasakyti kitiems.</p> <p>Geba palaikyti ir puoselėti pasitikėjimo, supratimo, pagarbos, paramos, keitimosi patirtimi ryšį tarp vaikų ir suaugusiųjų.</p> <p>Geba planuoti veiklą, siekti rezultato, spręsti problemas, suvokia savo privalumus ir ribotumus.</p> <p><i>Socialinė:</i> Ugdomi savigarbą, tikėjimą savimi ir savo sėkme.</p> <p>Geba saugiai elgtis, savo elgesiu siekia nepažeisti kitų teisių.</p> <p>Geba suprasti kito elgesį, gerbia kito nuomonę.</p> <p>Geba elgtis savarankiškai, supranta kas bloga ir kas gera, derina ketinimus ir veiksmus.</p> <p><i>Emocinė:</i> Geba suvokti savo ir kito jausmus, emocines būsenas.</p> <p>Geba suprasti kito reakciją į jo reiškiamus jausmus.</p> <p>Geba suvaldyti savo jausmus, kad neišprovokuotų nepageidaujamų reakcijų.</p> <p><i>Pažintinė:</i> Pažįsta save, savo kūną.</p> <p>Siekia pažinti kitus, lygina juos su savimi.</p> <p>Turi elementarių žinių apie saugų elgesį, savo teises ir pareigas.</p> <p>Pratinasi realiai gyventi mažoje bendruomenėje, įgydamas vis daugiau žinių ir patyrimo apie šeimą, draugus ir draugystę, kaimynus, kaimynystę, žmonių darbą.</p> <p>Geba susirasti informaciją enciklopedijose, knygose ir kt.</p>	<p>Pasako vardą, pavardę, kiek metų, žino savo lytį.</p> <p>Pasako, ko nori, kuo domisi, ką mėgsta.</p> <p>Klausosi ir girdi kalbantįjį, mandagiai atsako į klausimus, paaiškina, pats klausia, kalbina, pasakoja, komentuoja savo, vaikų grupės, šeimos gyvenimą, elgesį ir kt.</p> <p>Geba diskutuoti, moka išklausti, reikšti savo nuomonę.</p> <p>Geba mandagiai bendrauti, gerbti vienas kitą.</p> <p>Kuria grupės taisykles.</p> <p>Stengiasi netrukdyti vienas kitam, dalytis žaislais, tariasi, siūlo, išklauso, derina ketinimus, veiksmus, pastebi ir priima, pats rodo dėmesį kitiems, pastebi ir įvertina mandagumo, atidaus bendravimo privalumus, pats stengiasi taip elgtis.</p> <p>Tyrinėja savo jausmus, kūną, kalbą, domisi kitais, jų veikla, daiktais, sumanymais, nuomone ir kt.</p> <p>Žaidžia socialinius žaidimus: vaidmeninius, sociodramas, situacijų modeliavimo žaidimus.</p> <p>Geba bendrauti su mažais pažįstamais žmonėmis.</p> <p>Atsižvelgdamas į situaciją, stengiasi tinkamai elgtis.</p> <p>Jaučiasi esąs šeimos, grupės narys.</p> <p>Jaučia atsakomybę už save ir grupę.</p> <p>Palygina save, koks yra dabar ir buvo anksčiau: pasako arba pavaizduoja keletą savo pasiekimų, susijusių su augimu.</p> <p>Domisi suaugusiųjų gyvenimu, pasitiki artimaisiais ir gerai pažįstamais suaugusiaisiais: seka jų pavyzdžiu, iš jų mokosi.</p> <p>Dalyvauja išvykose, susitikimuose, šventėse.</p> <p>Susipažįsta su įvairiomis tarnybomis, įstaigomis, profesijomis, lankosi tėvų darbovietėse, dalyvauja šventėse, muziejuose, parodose, spektakliuose, koncertuose ir kt.</p>

Tema: AŠ GYVENU GRAŽIAME VILNIAUS KAMPELYJE - PAVILNYJE

Temos vaikų veiklai	Ugdytinios kompetencijos	Vaiko veiksenos
“Mano miestas”	<i>Bendravimo ir bendradarbiavimo:</i>	Aplinką vaikai pažįsta, įgydami patyrimo išvykose, lankydamiesi Pavilnio regioniniame parke, kaimynystėje
“Mano darželis “Žiogelis”	Pažįsta aplinką bendraudamas, gyvendamas šalia kitų, ieškodamas galimybės kartu bendrauti, žaisti, dirbti.	išikūrusioje Jaunųjų gamtininkų stotyje, netoliese esančiame žirgyne, prie “Jokūbo” kalno, prie Vilnelės upės, “Belmonto” krioklių, “Pučkorių atodangos”.
“Šeima – tai buvimas kartu”	Geba suvokti pasaulį kaip nedalomą visumą, pratinasi jame atitinkamai elgtis, vertinti, saugoti visą kas jį supa.	Lankosi ir tyrinėja Pavilnio mikrorajono visuomeninės paskirties įstaigas, privačių namų ir kotedžų kvartalus, tyrinėja ir kuria savo žemėlapius, maršrutus.
“Kodėl reikia taisyklių”	Geba dirbti grupėje ir gamtoje (tvarkyti savo grupės, darželio aplinką, neteršti ir kt.)	Įsidėmi ir apibūdina žmonių, pastatų, kiemų, gatvių panašumus ir skirtumus.
“Kiek darbelių, kiek darbų”	<i>Socialinė:</i> Supranta apie šeimą ir jos svarbumą žmogui.	Atkreipia dėmesį į kasdieniam gyvenimui svarbius dalykus: grupės taisykles, kasdienybę ir švenčių ritmą, supančių žmonių gyvenimo būdą, paros ritmą.
“Kuo vilioja parduotuvės”	Suvokia ryšį tarp šeimos, darželio, gimtojo miesto, santykius su draugais, giminėmis ir kt.	Stebi ir domisi savimi, savo šeima ir kitais žmonėmis: jų panašumais ir skirtumais, išvaizda, jausmais, mintimis, darbais, kūryba, gyvenimo būdu, profesijomis, paslaugų tarnybomis, tradicijomis, savo šalimi, gimtuoju miestu, gyvenimo vieta.
“Kaimynystė”	<i>Pažintinė:</i> Pažįsta vaiką supančių objektų ir santykių tarp jų įvairovę.	Susipažįsta su įvairiomis transporto priemonėmis, kelionių būdais ir galimybėmis.
“Pabūsiu sau teisėjas”	Įgyja, plečia ir gilina supratimą apie save, šeimą, draugus, gimines, kaimynus, bendruomenę, artimiausią aplinką, gimtąjį miestą, Tėviškę.	Išbando įvairius artimiausios aplinkos pasaulio pažinimo būdus visais pojūčiais: liečia, išsiklauso, uodžia, ragauja, stebi, tyrinėja, pavadina, apibūdina, klausinėja, aiškinasi, skaičiuoja, matuoja, renka, gretina, lygina, grupuoja, modeliuoja ir kt.
“Vieni auga, kiti sensta”	Geba eksperimentuoti, tyrinėti.	Išbando įvairius sumanymus, tyrinėja techninius atradimus – magneto, mikroskopo, padidinamojo stiklo galimybes, žaidžia su techniniais žaislais.
“Lietuvėle, tu graži”	Geba ieškoti informacijos enciklopedijose, knygose, nuotraukose ir kt.	Aplinkos potyrius vaizduoja, kurdami knygutes, pasakojimus, piešdami, aplikuodami, lipdydami, žaisdami vaidmeninius žaidimus ir kt.
“Skaičiukų ratukas”	<i>Meninė:</i> Geba patirtus įspūdžius, nuotaikas, mintis reikšti meninėmis priemonėmis.	Žino ir vengia liesti namų ir vaikų aplinkoje esančius pavojingus techninius prietaisus, vengia pavojingų vietų.
“Pavilnių parko apsuptyje”	Geba išsivaizduoti, žaisti vaizdiniais, realybę skirti nuo fantazijos.	
“Mane supanti erdvė”	<i>Sveikatos saugojimo:</i> Žino, kad žmonės būna sveiki ir serga, kad yra žmonių, kurie rūpinasi mūsų sveikata, kur reikia kreiptis ištikus nelaimei.	

Tema: AŠ IR GAMTA

Temos vaikų veiklai	Ugdytinios kompetencijos	Vaiko veiksenos
“Kas ropoja”	<i>Pažintinė:</i> Domisi artimiausia gamtine aplinka, pasauliu.	Klausinėja, stebi, tyrinėja gyvūnus, paukščius, augalus, medžius, negyvąją gamtą, orą, gamtos reiškinius, vandens telkinius, vietas, dangaus šviesulius ir kūnus, dienos ir nakties kaitą, metų tėkmę ir kt.
“Miško gyventojai”	Geba ieškoti ir gauti informacijos apie gamtos reiškinius, gyvūnus, augalus.	Domėdamasis viskuo kas jį supa, vaikas įvaldo kai kurias pasaulio pažinimo priemones, pažįsta elementarius dėsningumus ir priežastinius ryšius.
“Gyvūnai – mūsų draugai”	Išbando vis kitus pasaulio pažinimo būdus.	Pažįsta ir supranta gamtą, aplinką, pajunta laiko tėkmę, gamtos ir žmogaus gyvenimo ritmo bendrumą.
“Paragauk ir paskanauk”	Geba eksperimentuoti, tyrinėti, išgyventi, atrasi, vertinti.	Atranda nauja ir išgyvena pažinimo džiaugsmą.
“Užburtas rudenėlis”	<i>Socialinė:</i> Pažįsta pasaulį kaip nedalomą visumą, pratinasi jame atitinkamai elgtis bei vertinti viską, kas jį supa.	Nusiteikia tyrinėti, bandyti, mėginti, būti veiklus, išradingas.
“Žibintai apšviečia mums kelią”	Geba matyti gamtos grožio ekologinę vertę, kurti jį savo aplinkoje, pajusti Žemės ir Dangaus paslaptį, didybę.	Aiškinasi, matuoja, gretina, lygina, grupuoja, modeliuoja ir kt.
“Tamsiais rudens vakarais”	Ugdosi meilę, atsakomybę gamtai ir aplinkai.	Pasakoja, pavadina, klausinėja apie gamtą, gamtos reiškinius.
“Žibintai apšviečia mums kelią”	Suvokia savo veiklos poveikį gamtai, augalų bei gyvūnų metų ritmą, augimui ir gyvenimui būtinas sąlygas ir kt.	Ieško informacijos enciklopedijose, knygoje, nuotraukose, paveikslėliuose ir kt.
“Žiemos stebuklai”	Ugdosi pagarbą šventais laikytiems gyvūnams, augalams, Gyvybei šalia savęs, Žemei.	Visais pojūčiais tyrinėja tai kas aplink – išžiūri, išiklauso, uodžia, ragauja, liečia, atranda gyvūnų, paukščių, augmenijos panašumus ir skirtumus, žmogaus ryšį su gamta, gyvūnija, augmenija, gamtą, atranda jų naudą, žalą ir kt.
“Baltos šaltos žiemužės džiaugsmas ir vargai”	<i>Meninė:</i> Geba gamtoje ir aplinkoje patirtus išpūdžius išreikšti meninės raiškos priemonėmis.	Prižiūri ir globoja gyvūnelius, paukštelių, gėles, kitus augalus esančius grupėje, darželio kieme.
“Augalų gyvybės ratas”	<i>Sveikatos saugojimo:</i> Suvokia oro, vandens, žemės ir ugnies naudą.	Klausosi pasakų, eilių, dainų, padavimų, sakmių, mįslių.
“Už švarią žemę”	Žino kai kuriuos tradicinius vaistinius augalus.	Išskylauja, vyksta į gamtą, stebi augmeniją, gyvūnus, paukščius, miesto pastatus, kultūrinės vertybes ir kt.
“Įkelkim inkilėlį”	Žino, kad yra naudingi ir žalingi žmogui augalai.	Dirba gamtoje ir grupėje, sodina, daigina, laisto, purškia, ravi, prižiūri naminius gyvūnus.
“Paukščių koncertas”		
“Atradimų išvykos”		
“Mėnulis – tėvelis, Saulelė – motulė”		
“Žolynėlių paslaptys”		

Tema: ŠVENTĖS, METŲ RATAS IR TRADICIJOS.

Temos vaikų veiklai	Ugdytinios kompetencijos	Vaiko veiksenos
“Krenta lapai pamažu, rudenėli, kaip gražu”	<i>Socialinė:</i> Pažįsta ir perima tautos kultūrą, remiantis tautos tradicijomis.	Klausosi lietuvių liaudies pasakų, dainų, padavimų, sakmių, mįslių, žaidimų, patarlių, priežodžių, greitakalbių, erzinimų ir kt.
“Rudenėlio gerybės”	Suvokia metų ritmą ir laiko tėkmę pagal švenčių, renginių eiliškumą.	Žaidžia tradicinius liaudies žaidimus.
“Vėlinių žvakelės šviesoje”	Geba intuityviai jausti tradicijų, apeigų simbolių prasmę, kalendorinių švenčių pasikartojimus.	Stebi gyvūnus, paukščius, augalus, medžius, negyvąją gamtą, gamtos reiškinius, dangaus kūnus.
“Graži mūsų šeimynėlė”	Jaučia pagarbą žmogaus darbui, meilę tėviškei, jos gamtai.	Bando nuspėti orą pagal įvairius liaudies pastebėjimus.
“Ketrios stichijos: žemė, ugnis, oras, vanduo”	Domisi vietinėmis šventėmis, tradicijomis, papročiais.	Tyrinėja tautodailininkų rankdarbius, tautodailės meno albumus, atvirukus, nuotraukas.
“Jau Kalėdos, vėl sukas saulelė ratu”	<i>Pažintinė:</i> Pažįsta etnines gamtos reiškinių reikšmes ir prasmes, juos vertina ir tęsia etnines kultūros tradicijas.	Susipažįsta su tautodaile, simboliais, žmonių gyvenimu, darbu ir kt.
“Lietuvėle, tu graži”	Ugdosi pagarbą šventais laikytiniems gyvūnams, augalams.	Dalyvauja šventėse, stebi suaugusiuosius, klausosi jų pasakojimų, intuityviai suvokia kai kurių šeimos, bendruomenės, tautos švenčių prasmę.
“Žiema, žiema, bėk iš kiemo”	Geba surasti informaciją enciklopedijose, knygoose, nuotraukose, paveikslėliuose.	Dalyvauja šeimos, grupės, bendruomenės kultūriniame gyvenime.
“Žiema, žiema, bėk iš kiemo”	Jaučia sakralinę šventės prasmę.	Dalyvauja tradicinėse vaikų-tėvų pedagogų vakaronėse.
“Gurgu, gurgu, į Kaziuko turgu”	Geba suprasti ryšį tarp švenčių, metų laikų, žemės ūkio darbų, tradicijų ir papročių, atkreipiant dėmesį į šventiniuose ritualuose naudojamus augalus – simbolius:	Kartu su tėvais dalyvauja darželio ekologiniuose, kultūriniuose projektuose, parodose: gamina žibintus, laikrodžių modelius, lesyklėles, namų maketus, inkilėlius, kalėdinius žaisliukus, margina margučius.
“Žemė – Gyvybės nešėja”	eglutė, verba, paparčio žiedas ir kt.	Dalyvauja sezoniniuose įstaigos interjero apipavidalinimo projektuose.
“Sugrižki, paukšteli”	<i>Meninė:</i> Geba meninėmis priemonėmis reikšti švenčių, renginių metu patirtus išpūdžius, išgyvenimus.	Vartoja pagrindines laiko sąvokas: metai, metų laikai, mėnuo, savaitė, para, diena, naktis, rytas, vakaras, valanda, minutė, dabar, anksčiau, vėliau, šiandien, vakar, rytoj ir kt.
“Velykos. Gamtos atbudimas”	Gamina darbelius iš gamtinės medžiagos, pažįsta ir įsisavina kai kurias tautodailės technikas:	Mato, atpažįsta tuos pačius puošybos elementus ant skirtingų tautodailės, taikomosios-dekoratyvinės dailės darbų (audinių, keramikos, medžio dirbinių, margučių ir kt.)
“Ir švelnumą, ir jaukumą, viską atneša mama”	verbų pynimo, margučių marginimo, šiaudinių sodų, žaisliukų gamybos, keramikos puošimo ir kt.	Vartoja tradicinius tautodailės puošimo elementus: štampuoja, dėlioja, piešia
“Mano tėtis”	Geba išreikšti savo jausmus, emocijas artimiems žmonėms, dainuodamas, deklamuodamas ir kt.	“Saulutes”, “Gyvates”, “Gyvybės medį”, “Eglutę” ir kt.
“Rasos šventė”	kt.	

Tema: AŠ – KŪRĖJAS

Temos vaikų veiklai	Ugdytinios kompetencijos	Vaiko veiksenos
“Spalvos ir spalviukai”	<i>Meninė:</i> Reiškia save dailės pagalba, geba matyti, mąstyti ir jausti vaizdu.	Dailė: Piešia, tapo, aplikuoja, štampuoja, lipdo, konstruoja, išbando įvairius išraiškos būdus, technikas, priemones, medžiagas.
“Aš – pasakos veikėjas, aš – pasakos kūrėjas”	Reiškia save muzikos pagalba – garsais ir elementaria muzikine kūryba, geba klausyti ir girdėti save ir kitus, suvokti ir jausti muziką.	Muzika: Dainuoja, klausosi muzikos, juda, šoka, žaidžia garsais, muzikavimą sieja su kitomis veiklos rūšimis – žaidimu, darbu, piešimu ir kt.
“Aš sukūriau mažytį pasaulį”	Reiškia save dramatinės pagalba, jungdamas visas meninės raiškos priemones.	Vaidyba: Vaidina - junga raiškų judesį, mimiką, žodį, jautrumą muzikai, etnokultūrai, spalvai, formai, gamtos reiškiniams, augalų, gyvūnų ir žmogaus veiklos imitavimą.
“Pažinimo, tyrinėjimų ir atradimų savaitė”	Turi poreikį kurti, dalyvauti meninėje veikloje, suvokia ir vertina meno kūrinius.	Perpranta žaidimo-vaidinimo siužetą, jį improvizuoja, atskleidžia.
“Pasakų skrynelę pravėrus”	<i>Socialinė:</i> Dailės, muzikos, vaidybos pagalba atskleidžia savo pomėgius ir gabumus.	Savarankiškai pasigamina žaislų siužetiniams-vaidmeniniams žaidimams, dovanėlių draugams, tėvams, papuošalų grupei.
“Muzikos šalyje”	Žaidybinės, vaidybinės veiklos metu “atranda” save, socialinius gebėjimus, pasitikėjimą ir teigiamą savęs vertinimą.	Kuria ir puošia savo aplinką, tam naudodami savo kūrybos darbelius.
“Stebuklingas mūsų jausmų pasaulis”	<i>Pažintinė:</i> Saviraiškos procese pajunta, pažįsta, suvokia ir išbando įvairias meninės raiškos priemones.	Kuria, improvizuoja, padainuoja savo vardą, sugalvoja melodiją mįslei, patarlei, išreiškia tam tikrą nuotaiką garsais, judesiu, spalva.
“Šilti jausmai švelniais žodeliais sninga”	<i>Komunikacinė:</i> Geba bendrauti, keistis patirtimi, pažįsta save ir juos supantį pasaulį.	Išbando ir derina saviraišką bei kūrybą su vaizdu, žodžiu, judesiu, garsu, balsu.
“Kuo būsiu užaugęs”	Žaidimo forma sąveikaudamas su aplinka, gamta, žmogaus sukurtais daiktais, meno kūriniais, perima estetinę kultūrą.	Mokosi vaizdų kalbos, išreikšti save parenkant balso intonaciją, susipažįsta su balso ir kalbos ypatumais ir galimybėmis, pratinasi raiškiai artikuliuota ir intonuoti, raiškiai tarti.
“Vaikai – vaikams”	<i>Emocinė:</i> Patiria atradimo malonumą, išgyvena kūrybos džiaugsmą, pasitenkinimą, sėkmės jausmą, teigiamai nusiteikia meninei veiklai ir menui.	komentuoja, aptaria savo, draugų, dailės kūrinius ir kt.
“Nešiukšlinkime, bet kurkime!”	<i>Etninė:</i> Suvokia lietuvių muzikinį folklorą kaip specifinę tautos kultūros dalį, kurioje sukaupti kilniausi žmonių jausmai, mintys, nuostatos, fantazija.	Suvokia, jog meno kūriniai mums kalba apie kito žmogaus jausmus, nuotaiką, išgyvenimus, požiūrį į daiktus, reiškinius ir kt.
“Jau saulelė vėl atkoptama, budino svieta”	Folkloro pagalba perima etnines bei dvasines tautos vertybes.	Dalyvauja saviraiškos ir kūrybos projektuose, parodose, koncertuose, festivaliuose, spektakliuose, konkursuose ir kt.
“Amatai, verslai, meistrystė”	Jaučia meno ryšį su tradicija, intuityviai suvokia lietuvių tautos meną.	Pratinasi klausyti ir girdėti, kaupia išraiškos žodyną.
“Pilna kraitelė mano darbelių”		Išvykų, susitikimų, švenčių metu susipažįsta su dailininkų, muzikantų, aktorių, tautodailininkų darbu, lankosi parodose, spektakliuose, koncertuose.
“Gėrį ir grožį kuriame darbu”		

V. UGDYMO(SI) PASIEKIMŲ VERTINIMAS

Vaiko pasiekimų vertinimas – neatsiejama kokybiško ugdymo(si) proceso dalis, tai nuolatinis informacijos apie vaiko, jo ugdymo(si) ypatumus bei daromą pažangą atskirais amžiaus tarpsniais kaupimas, interpretavimas ir apibendrinimas.

Vaiko vertinimas planuojamas, numatoma kas, koku tikslu ir kaip bus vertinama, tai yra nenutrūkstamas, grįžtamasis, lankstus procesas. Vertindami siekiame pažinti vaiką, jo individualumą, įgytų kompetencijų lygį. Vaiko pasiekimų vertinimas – atskaitos taškas numatyti ugdymo(si) perspektyvas, pritaikyti ugdymo(si) procesą vaikų grupės ir kiekvieno vaiko poreikiams bei galimybėms.

Lopšelio-darželio programoje pateikiame įstaigoje taikomus vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimo ypatumus:

- Ugdymo(si) pasiekimų vertinimas yra visuminis, vertinami atskirų ugdymo sričių pasiekimai (socialinės, kultūrinės ir gamtinė aplinkos pažinimas, kalba, muzika, vaidyba, kūno kultūra).
- Ugdymo pasiekimų vertinimo metodai ir būdai: vaiko stebėjimas, pokalbis su vaiku, pokalbis su vaiko tėvais, vaiko veiklos produktų analizė, kalbos įrašai.
- Ugdymo pasiekimų vertinimo dažnumas: du kartus metuose (mokslo metų pradžioje ir pabaigoje). Prireikus atliekami tarpiniai vaikų pasiekimų vertinimai.
- Ugdymo pasiekimų vertinimo fiksavimas: dienynas, vaikų raiškos darbeliai.
- Ugdymo pasiekimų vertinimo formos: pokalbiai su tėvais, pedagogais.
- Vaikų pasiekimų dokumentavimas: aplankuose kaupiami vaikų darbeliai, vaikų kūrybos knygelės, “minčių lietus”, klausimai, pasakojimai, samprotavimai, žodinė kūryba, “auksinės mintys”, nuotraukos, vaiko veiklos stebėjimo užrašai, diagramos, lentelės ir kt.
- Vertinant vaiko pasiekimus, laikomasi vertinimo ir jų pateikimo etikos reikalavimų.
- Vertinimas garantuoja vaikui psichologinį saugumą, sėkmės išgyvenimą, įdomus, patrauklus ir informatyvus.
- Ugdymo pasiekimo vertinimo rezultatų panaudojimas: vaikų pažinimui, veiklos planavimui, ugdymo proceso individualizavimui, tėvų individualiai informacijai.
- Ugdymo pasiekimų vertinimo vykdytojai ir dalyviai: pedagogai, tėvai, vadovai.

VI. LITERATŪRA

1. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (Žin., 2003, Nr.63-2853).
2. Lietuvos Respublikos Seimo 2003-07-04 nutarimas Nr. IX-1700 “Dėl Valstybinės švietimo strategijos 2003 – 2012 metų nuostatų” (Žin., 2003, Nr. 71-3216).
3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005-01-24 nutarimas Nr. 82 “Dėl Valstybinės švietimo strategijos 2003 – 2012 metų nuostatų įgyvendinimo programos patvirtinimo” (Žin., 2005, Nr. 12-391).
4. Lietuvos Respublikos Seimo 2003-08-20 nutarimas Nr. IX-1569 “Dėl vaiko gerovės valstybės politikos koncepcijos patvirtinimo” (Žin., 2003, Nr. 52-2316).
5. Jungtinių tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983.
6. Lietuvos vaikų ikimokyklinio ugdymo koncepcija, 1989.
7. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2003-07-09 įsakymas Nr.1015 “Dėl Priešmokyklinio ugdymo standarto ir Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos programų ir išsilavinimo standartų I – IX klasėms patvirtinimo” (Žin., 2003, Nr. 77-3525).
8. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005-04-18 įsakymas Nr.ISAK-627 “Dėl ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo” (Žin., 2005, Nr. 52-1752)
9. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005-07-22 įsakymas Nr.ISAK-1557 “Dėl ikimokyklinio ugdymo mokyklos audito metodikos” (Žin., 2005, Nr. 94-3522).
10. Adaškevičienė A., Bugarevičiūtė E. Vaikų fizinės sveikatos ir kūno kultūros ugdymas. Klaipėda, 2004.
11. Adler A. Žmogaus pažinimas. Vilnius, 2003.
12. Artyn vaiko. Vilnius, 1997.
13. Bakūnaitė J. Humanistinio vaikų ugdymo programa. Vilnius, 1998.
14. Bendroji priešmokyklinio ugdymo(si) programa. Vilnius, 2003.
15. Bortkevičienė V. Estetinio ir meninio ugdymo programa. Vilnius, 1999.
16. Goleman D. Emocinis intelektas. Vilnius, 2003.
17. Hoffmann K.W., Roggenwallner B. Emocinį intelektą ugdantys žaidimai. Vilnius, 2005.
18. Ikimokyklinio ugdymo gairės. Programa pedagogams ir tėvams. Vilnius, 1993.
19. Į vaiką orientuotas ugdymas nuo gimimo iki trejų metų. Vilnius, 2001.
20. Į vaiką orientuotų grupių kūrimas. Vilnius, 1997.
21. Katinienė A. Vaiko muzikinės kultūros ugdymas darželyje. Vilnius, 1998.
22. Monkevičienė O. Ankstyvojo ugdymo vadovas. Vilnius, 2001.
23. Monkevičienė O. Vėrinėlis. Knyga auklėtojai. I – II dalys. Vilnius, 1995.

24. Monkevičienė O., Palačionienė L. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų socialinių įgūdžių ugdymo ir žalingų įgūdžių prevencijos programa. Vilnius, 2003.
25. Musneckienė B. M. Laikas. Panvėžys, 2000.
26. Schiller P., Byrant T. Vertybių knyga. Kaunas, 2004.
27. Snyder M., Snyder R. Vaikas tampa asmenybe. Vilnius, 2001.
28. Staerfeldt E., Mathiasen Ch. R. Pedagogika ir demokratija. Ugdomojo darbo eksperimentai Lietuvos vaikų darželiuose. Vilnius, 1999.
29. Šteineris R. Vaiko ugdymas dvasios mokslo požiūriu. Vilnius, 1998.
30. Petrauskienė A., Zaborskis A. Aukime sveiki. Sveikatos ugdymas darželyje. Kaunas, 2000.
31. Vaikų darželių programa "Vėrinėlis". Vilnius, 1993.
32. Verseckienė O., Marcinkas F. Po tėviškės dangum, Vilnius, 1995.

SUDERINTA